No 1952 185

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5,00; voor de buitensteden ƒ 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

ZATURDAG, 24 SEPTEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen ƒ 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 September.

Wij hebben voor ons liggen twee stukken van eenig belang. Het ontwerp van antwoord op de troonrede voor de Eerste Kamer opgemaakt; en de redevoering waarmede de heer Boreel van Hogelanden het voorzitterschap der Tweede Kamer aanvaart. Men vergunne ons over een en ander een woord.

Het ontworpen adres ten antwoord op de troonrede is een weerklank, gelijk die de Eerste Kamer met waardigheid weet op te maken. Onze aandacht valt daarbij op de volgende punten. 1°. Leent de regering hooge waarde aan de bewijzen van belangstelling in den jongsten tijd uit den vreemde ontvangen, de Eerste Kamer gaat die weinig behagelijke verzekering stilzwijgend voorbij; maar betuigt op hare beurt dat zij op hoogen prijs schat, dat de uitbreiding van het vrije handelsverkeer ook door eene wijze staatkunde wordt bevorderd, zeer te stade de vredelievende staatkunde, waarmede het gouvernement pronkte, gelijk een vogel met geleende vederen, in eene wijze staatkunde veranderende.

2° De Eerste Kamer acht het wenschelijk, dat gepaste maatregelen worden genomen, om den graad der geoefendheid van de landmagt te verhoogen, voor zoo ver de middelen het toelaten. Dat spreekt van zelf. Het gouvernement kan immers niet voornemens zijn om uitgaven te doen, die het niet kan dekken en ons op nieuw in schulden steken? Wij maken derhalve uit de paragraaf op, dat de Eerste Kamer er niet voor terug zal deinzen, om de begrooting van uitgaven ten nutte van het leger, voor zoo veel noodig, te verhoogen.

3° Bij het stilzwijgen der regering omtrent de aan te biedene wetsvoordragten, herhaalt het adres den »ernstigen wensch, dat de ontwerpen van wet, wier in»diening de Grondwet voorschrijft, en die welke het »belang des vaderlands eischt, met onafgebroken zorg »zullen worden voorbereid."

De beraadslagingen der Eerste Kamer, die daarover heden aanvangen, zullen de beteekenis van deze onderscheidene paragrafen doen uitkomen, en te gelijkertijd eenige verklaringen van de regering uitlokken omtrent de wetsontwerpen, die zij bereids op touw heeft staan.

De redevoering van den heer Boreel van Hogelanden, prezident der Tweede Kamer, treedt eenigzins buiten den gewonen vorm. Naar aanleiding van een kompliment door den heer Luyben aan den heer Boreel gebragt bij het overgeven van den voorzitter-stoel, waarin het geachte oudste lid der Kamer, een terugblik op de afgeloopen zitting geworpen hebbende, den heer Boreel hulde bragt over zijne onpartijdigheid, kwam de geëerde prezident ook met een woord op de jongste beraadslagingen over de kerkelijke wet terug. Hij trachtte te verklaren, waarom hij het reglement van orde tijdens die beraadslagingen, in de schatting van sommigen meer streng had toegepast. Hij had zulks gedaan om die orde, die kalmte, die bezadigdheid te bewaren, die elders zoo vaak miskend zijn, maar waaraan hier te lande zoo groote waarde wordt gehecht. Wij zijn zoo verre van dat doel te misprijzen, dat wij het allezins billijken. Wij veroorloven ons evenwel eene aanmerking. Zij is deze, dat de prezident in den aanvang der beraadslaging vrijen loop gelaten heeft aan de extra-parlementaire aanvallen van de Groenen tegen de Katholieke Kerk, waarbij én eene historische én eene theologische diskussie werden geopend. Eerst later, toen de Groenen hadden uitgekraamd, wat zij op geschiedkundig en godgeleerd terrein hadden weten aan te voeren, is de gestrengheid gekomen. Wij erkennen evenwel gaarne, dat de prezident, zoodra hij zich eenmaal daartoe had gezet, de gestrengheid zijner toepassing met onpartijdigheid heeft ten uitvoer gelegd. Maar zij kwam te laat. Intusschen, wij maken den geachten en achtingswaardigen voorzitter daarvan juist geen verwijt. Wij beseffen de moeijelijkheid van zijn toestand, die, zoo wel om de warmte der gemoederen als om de vreemdsoortigheid der beraadslaging, ook den meest geoefenden aanvankelijk kon doen weifelen omtrent hetgeen hem te doen stond. Aangenaam is het ons de overtuiging te uiten, dat zoodra de prezident de rigting en de eischen der beraadslaging heeft kunnen overzien, hij niet een oogenblik heeft geaarzeld, om met loffelijke onpartijdigheid, het reglement van orde met ongewone gestrengheid voor een elk in toepassing te brengen, en zoo er nu en dan daaromtrent al een enkele afwijking voorviel, wie zal beweeren, dat zij niet onvermijdelijk was? Men kan en moet naar het volmaakte trachten, zonder dat men evenwel in staat is om de volmaaktheid te bereiken. Men heeft niets te vorderen van hem, die, gelijk de heer Boreel, bewijzen heeft geleverd, dat hij er naar streeft.

Wij wezen gisteren op de verblindheid van de tegen ons strijd voerende kampioenen. Inderdaad, zij is groot en laat zelfs, na al de geleverde proeven, niet zelden na, ons te verrassen door hare verbazende naïveteit. Daar hebben wij onder anderen de *Morgenster*, een geleerd blad door zeer geleerde pennen geschreven, dat ons het vermakelijkst bewijs geeft van zijne onnoozelheid.

Het is sinds jaar en dag bekend hoe men van sommige protestantsche zijden ons laakt dat wij, Katholieken, de kerkelijke goederen komen opeischen, die thans in hervormde handen zijn. Toen het uitmuntend, en door de strijdvoerende partijen in het Protestantismus, met eene veel beteekenende en zeer opgemerkte eerbiedige stilzwijgendheid bejegende maanschrift, de *Katholiek*, met zijn schoon motto op den omslag prijkte: *Vindicamus hæreditatem patrum nostrorum*, toen ging er een kreet op, als hadden de Katholieken een aanval bereid tegen de nog in protestantsch bezit verkeerende kerkelijke goederen. Het mogt niet baten, dat de *Katholiek* zijn motto had verklaard, met in het erfdeel der vaderen, slechts het geloof der vaderen te zoeken. Men zag naar de verklaring niet om, men nam geen kennis van de opvolgende protesten van den *Katholiek*; en waarschijnlijk den *Katholiek* beoordeelende naar zijne eigene gemoedstemming mogt en kon het *Vindicamus hæreditatem patrum nostrurom* niets anders beteekenen dan: de protestanten moeten hunne kerkelijke goederen aan de Katholieken afgeven. Men ziet het, de bezorgdheid voor de kerkelijke goederen moet wel groot zijn, om naar aanleiding van zulk een onschuldig motto, zulk een dwazen strijd op te zetten, die nog niet gansch van de baan is gekeerd. Verre van daar. Bij de invoering der kerkelijke hierarchie, werd aan den zoogenaamden pauselijken aanval en aan de nieuw benoemde Bisschoppen, ook al weer de zucht en den wil toegeschreven, om bezit te nemen van diezelfde, met zooveel zorg bewaakte en met zooveel ijver verdedigde kerkelijke goederen. Wij begrijpen dat elk een aangevallen bezit verdedigt. Maar als men *à tort et à travers* een bezit met hartstogt verdedigt, dat door niemand wordt aangevallen, als men, gelijk de ridder Don Quichotte zich aanvallers schept in de windmolens zijner verbeelding; dan getuigt zulk eene manie, wanneer zij in anderszins gezonde hersenen wordt aangetroffen, dat die buitensporige bezorgdheid ten minste, eene door ons moeijelijk te geven, niet eervolle verkla- [illegible] noeg is het te doen [illegible] tige en behoedzame studie door sommigen onzer bestrijders wordt gewaakt voor het behoud der kerkelijke goederen.

Welnu in dien stand van zaken heeft de slimme *Morgenster* de handigheid, het volgende te schrijven:

»De Grondwet heeft onzen Staat niet gemaakt, die »bestond, hij had zijne geschiedenis, dat wil zeggen, »zijne vroegere ontwikkeling, zijne vroegere regten en »zijne vroegere pligten. — Pligten ook, want de Staat »had onder anderen de aanzienlijke kerkelijke bezittin»gen aan de Kerk ontnomen, door geen ander regt dan »het regt van den sterkste, en daarbij de verpligting »op zich genomen om in het onderhoud der godsdienst»leeraars te voorzien."

Het dagblad de *Grondwet* voegt daaraan de volgende lezenswaardige bemerking:

»In een tijd, dat de bescherming en het toezigt van den Staat, ten aanzien der onderscheidene kerkgenootschappen door eene wet geregeld werd, is het niet vreemd, dat ook ter sprake wordt gebragt, in hoever op den Staat pligten zijn of kunnen worden gelegd.

»Het Protestantisme meent aanspraak te mogen maken op voorregten, ten aanzien der bezoldiging van de protestantsche leeraars door 's rijks schatkist, die het in gelijke mate aan de andere godsdienstleeraars meent te mogen betwisten.

»Er is o. i. dringende noodzakelijkheid, dat in het juiste licht gesteld wordt, of de Staat zich in het bezit heeft gesteld van aanzienlijke kerkelijke bezittingen der Hervormde Kerk;

hoe groot het bedrag dezer bezittingen of jaarlijksche inkomsten was;

op *hoedanige wijze de Hervormde Kerk in het bezit daarvan gekomen is?*

»Misschien wordt daardoor uitgemaakt, *waartoe* de Staat verpligt is, *in hoeverre* ook *andere kerkgenootschappen aanspraak op die bezittingen kunnen maken*, en welke *voorwaarden* door de *oorspronkelijke schenkers aan het genot dier bezittingen verbonden zijn.*

»Immers is het genoeg te wijzen op

de secularisatie der geestelijke of kerkgoederen, tijdens de Hervorming;

de vermeerdering der op 's Rijks begrootingen toegestane sommen voor de Hervormde eeredienst sedert 1816."

Die goede *Morgenster* vergat voor een oogenblik, in hare groote bezorgdheid voor de regten harer gemeente, dat er ook Katholieken in 't land zijn, en zelfs dat de Katholieken er sinds eeuwen waren eer de Protestanten er kwamen; ja, zelfs dat de thans in handen van Protestanten of van den Staat verkeerende kerkelijke goederen meest afkomstig zijn van katholieke erflaters of schenkers, die ze tot bepaalde doeleinden aan de katholieke Kerk, of aan katholieke stichtingen hadden vermaakt.

Nu de *Grondwet* de *Morgenster* daarop attent heeft gemaakt, nu zijn wij nieuwsgierig te vernemen, wat zij, de bezorgde babbelaarster, zal hebben te antwoorden.

Prof. G. J. Mulder, de verdediger der, naar de geleerden zeggen, zeer betwistbare proteïne, de tegenstander der, naar veler beweeren, zeer verdedigbare aardappelen, de verdediger van het, naar aller meening, zeer onverschoonbare Instituut, de bestrijder van het welverdiende besluit, waarbij dat Instituut werd opgeheven, — heeft, dezer dagen, zijnen naam eene bekendheid van nog verscher soort willen bijzetten. Hij is namelijk de man, de »waardige Mulder" is de man, die de »plegtigheid" binnen de muren der *grijze Bisschopsstad*, op zoo »voortreffelijke" op zoo luide »bewonderde" wijze »geleid" heeft. Geen twijfel, of hij is ook de opsteller van het jongst »adres" aan den Koning, wien de Utrechtsche drijvers oktrooi schijnen te hebben op geheel bijzondere wijze hun »geliefden Vorst" te noemen. Wij hadden een deel der natie, voor niet zeer lang geleden, meer bijzonder als »beminde onderdanen" hooren aanduiden, wij wisten echter niet, dat aan de Utrechtsche partij het privilegie verleend was, om [illegible] uitstekendheid be- [illegible] maar ook bij uitstek te *beminnen*. Wij nemen dan ook de vrijheid hiertegen protest aan te teekenen. Al betuigt het adres, met afwijking van het gewoon Europeesch gebruik, hetwelk niet boven aan de adressen stelt, *Dear Queen*, *Englands sweetheart*, noch *Cher Empereur*, of, tot Pruissens Koning bijv., *Geliebter Fürst*, dat de Adressanten den Koning bij uitstek »lieven", — daarmeê is niet uitgemaakt, dat andere inrigtingen van andere steden en andere kleur voor Z. M. mindere liefde veil hebben.

Zij is overigens wel van onzen tijd, in een politiek stuk, die sentimenteele disquizitie over de grootere dozis »eerbied" of grootere dozis »liefde", waaruit het preparaat is zamengesteld, dat ons aan den Koning verbindt! Wees toch wat meer objektief, Professor der natuurkundige wetenschap, en wees niet chemisch-psychologisch, waar gij politiek en nationaal had moeten zijn.

Nationaal? — Is die uitdrukking »geliefde Vorst," in de tegenwoordige omstandigheden, bij de thans gerezene quaestien, nationaal? Is zij gepast? Ja, zij past volmaakt in het antinationaal en faktieachtig streven der Vreede-

Van-Dam-Groen-Drielingsche partij. Men moet ze niet hard vallen over logische konsequentiën uit een valsch beginsel; en de valschheid des beginsels is sinds lang en afdoende, voor wie hooren en zien wil en kan, aangetoond.

Dit laten wij gaan. Maar wij laten niet gaan, dat het adres zich verstout heeft dwaasheden aan den Koning te zeggen, die, in andere omstandigheden en hij een minder heet partijman dan de heer Mulder is, elk een aan eene onvoegzame gekschering zouden hebben doen denken. Wij spreken niet van het vooropstellen van *Oranje*, bij het bespreken van *Nederland*: want alle Nederlandsche belangen, zoowel die der Katholieken als die der Protestanten zijn aan Oranje verbonden, maar wij wijzen op de door en door zotte stelling, vervat in deze woorden:

»Utrecht heeft thans de hooge eer, de tolk te zijn van die liefde, waarmede elk Vaderlander is vervuld, die in de geschiedenis van Uw geslacht, Sire! geen vreemdeling is: EENE GESCHIEDENIS, DIE ÉÉN IS MET AL WAT ER GOEDS EN GROOTS IN NEDERLANDS HISTORIE STAAT OPGETEEKEND.

Waar is de man, die waarheid op prijs stelt, die lage vleijerij verafschuwt, die het groot en roemrijk Nederland van twintig eeuwen lief heeft, wiens voorhoofd niet bloost bij zoo dol eene stelling, bij zoo bekrompen exkluzivisme, bij zoo blijkbare onwaarheid?

De geschiedenis van Nederland: van ons heerlijk ons roemrijk volk, groot in den vrijheidskamp tegen de Romeinen, groot in de geestdrift, eerst voor de nationaliteit, daarna voor christendom en beschaving, groot in zijne Edelen en in zijne Burgers, in krijgsmoed, wetenschap, letteren en nijverheid, die geschiedenis wordt uitsluitend afhankelijk gesteld van den invloed, dien de Vorsten uit het huis van Oranje-Nassau sedert twee en een halve eeuw daarop uitoefenen. De Koning is wel zeer lankmoedig, dat Z. M. zulke ijdele snorkerij, dermate onteerend voor zijn volk en land, geduldig heeft willen aanhooren en met goedheid beantwoorden.

AL WAT ER GROOTS EN GOEDS IN NEDERLANDS HISTORIE STAAT OPGETEEKEND IS ÉÉN MET DE DADEN VAN ORANJE. Buiten den invloed van Oranje, vóór 1560 of daaromtrent, is er niets groots en goeds in Nederland verrigt; van vóór dien tijd staat er niets goeds in Nederlands Historie opgeteekend. Zoo driest was deze stelling nog nimmer uitgesproken.

En waar Oranje van het tooneel treedt, daar wijkt ook weêr tevens (volgens het adres) het groote en goede. Waar de Historie van Oranje voor Nederland met de stadhouderlooze regeeringen in de XVIIde en XVIIIde Eeuwen onderbroken wordt, daar verdwijnt Nederland uit de rij der volken. Met den dood van Prins Willem II valt Nederland in duigen! Althans alleen het slechte, het middelmatige, het abjekte blijft, het »*goede en groote*" valt weg!

Wij hebben geene woorden genoeg om onze verontwaardiging over dergelijke geschiedkennis, neen, geschiedschennis, over dergelijke misdaad tegen onze nationaliteit, uit te spreken, al is zij honderdmaal overdacht en beraamd in eene professorale »binnenkamer." En dat heet den Koning dienen! Dat heet die hooggeloofde trouw en liefde der Utrechtsche partij. Wat meent gij toch? Denkt gij, Professor, in uwe bekrompenheid, dat den Koning der Nederlanden, de geschiedenis van zijn land en volk, van zijn Koningrijk, waarmede hij, naar uw eigen zeggen, vereenzelvigd is, niet ter harte gaat? O, verblinding van den faktiegeest! O, botheid der valsche geestdrift! Men beleedigt den Koning — om den Prins te huldigen. *Così è.*

Men schrijft uit Luxemburg dd. 19 September.

»De ministerieele krisis is geëindigd, ten minste voor het oogenblik, want niemand zal kunnen voorzeggen wat het nieuwe bewind boven het hoofd hangt, wanneer in de andere maand de Kamer bijeenkomt, en zulks te minder, wijl het ministerieel programma nog niet bekend is, en het bewind tot heden den tijd niet gevonden heeft het openbaar te maken. Zoo men echter eenigzins kan oordeelen naar de personen die tot het beheer der zaken geroepen en ten naastenbij diegenen zijn, welke ik onlangs heb opgegeven, kan men niets anders doen dan deze nieuwe kombinatie een zeer korten duur voorspellen. Die het beleeft zal het wel zien; wachten wij de daden maar af.

»De nieuwe ministers hebben de onderscheidene departementen dus onder elkander verdeeld: voorzitterschap, buitenlandsche zaken en gemeenten, de heer Simons; binnenlandsche zaken en openbaar onderwijs, de heer Jurion; finantiën, de heer Servais; Justitie en eeredienst de heer Warf Paquet; openbare werken en oorlog de heer Wellenstein, oud raadsheer bij het Hof. Gij ziet dat deze laatste den heer advokaat Generaal Scherff vervangt, die de voor hem bestemde portefeuille niet heeft aangenomen. De nieuwe administratie telt dus onder hare leden niet dan mannen van de wet; bovendien valt op te merken dat de heeren Simons en Jurion deel hadden in den ouden regeringsraad van 1848, dat beide hebben medegewerkt aan de zamenstelling en de bespreking onzer tegenwoordige konstitutie, en dat de eerste de auteur is der nieuwe gemeentewet, sedert 1848 in werking.

»Wat den heer Servais betreft, belast met de finantiën, hij is de grootste staatkundige en misschien ook de persoonlijke vijand van zijn voorganger den heer N. Metz; hij zal dus gelegenheid hebben, men twijfelt er niet aan, om zich te overtuigen hoe weinig grond de grieven hadden, welke hij zonder ophouden tegen dezen laatste heeft ter tafel gebragt. De heer Wellenstein heeft het Hof vaarwel gezegd om een rustig leven te leiden; men onderstelt dus dat hij de portefeuille slechts tijdelijk heeft aangenomen. De twee portefeuilles die hem zijn toevertrouwd waren tot heden vereenigd aan die van Binnenlandsche Zaken en Finantien; maar de nieuwe administratie is zamengesteld uit vijf leden, de oude daarentegen telde er slechts vier.

»In 't algemeen heeft men zich verwonderd over het gerucht, verspreid door de *Indépendance* van Zondag, naar opgave van een dagblad uit den Haag, dat de godsdienstige aangelegenheden de oorzaak waren van het ontslag onzer ministers, welke men tegenstanders noemde van de terugkomst van Mgr. Laurent. Niets is onmogelijk, maar deze bewering is niet zeer waarschijnlijk. Indien er sprake was van de terugkomst van Mgr. Laurent, de Koning zou met die terugroeping zeker niet den heer Jurion, den nieuwen minister van Eeredienst hebben belast, die juist een der leden is van den ouden regeringsraad, en het meest heeft toegebragt tot de verwijdering van dezen Prelaat. Dit gerucht moet dus berusten op eene dwaling, zoo ze niet voortkomt uit eene pen, die deze zaak wederom op het tapijt wil brengen.'

De *Kölnn. Ztg.* deelt den volgenden brief uit Brussel mede, tevens daarbij vermanende, zich aan geen ontijdigen schrik over te geven, daar in het oogenblik dat de Fransche regering angstigbezorgd is om een hongersnood af te weeren en bereids zich in finantieelen ongelegenheid bevindt, zij bezwaarlijk tot een kostbaren veldtogt zal overgaan. Zij zegt echter het volgende:

»De vorm dien het Oostersche vraagpunt in den laatsten tijd heeft aangenomen, ten gevolge der meer waarschijnlijk wordende meening, dat niet dan door het zwaard die quæstie zal kunnen worden opgelost, heeft in den Belgischen handelstand eene groote ongerustheid veroorzaakt en in alle zaken een algemeenen stilstand. Nog onlangs had men de grootste hoop op den vrede, en dat vertrouwen vond een krachtigen steun in de taal der Belgische dagbladen, namelijk in de *Indépendance*. Dezelfde meening vond men in de Fransche Journalen. Zoo innig vroeger het denkbeeld van zekerheid was, even groot is thans de moedeloosheid, en het besef misleid te zijn geworden. Het naauwelijks vergeten schrikwoord, »Fransche inval" (invasie) klinkt ons uit aller monden tegen, en wil men de Belgische onheilspellers gelooven, dan zal het eerste kanonschot dat aan de oevers van den Donau zal weergalmen, het sein van den intogt der Franschen in België zijn. Het voorgenomen bezoek van den Keizer te Rijssel en in het leger van Helfaut, brengt veel bij ter vermeerdering der vrees, die niet alleen zich bij den handelstand bepaalt, maar ook de bevolking heeft aangegrepen. Eenigen zien in dezen, in dit oogenblik voorgenomen togt des Keizers, een met de Turkije bedreigende gebeurtenis, zamenhangend toeval; anderen het gevolg van een bereids, ingeval dat de diplomatieke onderhandelingen betreffende het Oosten, tot geen gewenscht einde mogten leiden, *genomen* besluit; maar algemeen gelooft men, dat Napoleon III zich slechts naar het nooder-leger begeeft om eindelijk de bewegingen der troepen te verordenen en zijnen generaals de noodige instruktien te geven, ter uitvoering zijne op Belgie gemunte plannen. De zaak heeft bereids de hoogte bereikt, dat niemand van het meerendeel onzer medeburgers, het denkbeeld uit zijn hoofd kan verdrijven, dat Belgie het eerst de schouwplaats van een grooten Europeeschen oorlog worden zal. Het door meest al de nieuwspapieren medegedeeld berigt, dat de prins van Chimay den last had ontvangen, den Keizer der Franschen, bij gelegenheid Zr. Ms. doortogt te Rijssel, van wege Koning Leopold te begroeten, schijnt ten doel te hebben, het land, betreffende den besproken inval gerust te stellen. Ongelukkigerwijs, beweeren de onraadkraaijers met eenigen schijn van waarheid daarentegen, dat men sedert verscheidene maanden te Brussel een vervanger van den heer His de Buzenval, als fransch gezant verwacht. De afwezigheid van den heer Barrot bij de huwelijksplegtigheid des Hertogen van Brabant, mag beschouwd worden als een formeelen vriendschapsbreuk en als den voorlooper van een gewapenden inval, zoodra de gelegenheid daartoe zich aanbiedt."

Reeds is het sedert drie jaren bekend, dat de Engelschen op de westkust van Australië, ongeveer een graad benoorden Swan-River, eene loodmijn ontdekt en ontgind hebben, de Geraldine mijn genaamd, die thans, zoo als wij uit de Melbournsche dagbladen hebben kunnen ontwaren, reeds goede rezultaten oplevert, aan de verwachting beantwoordt, en waarin ruim 150 personen werkzaam zijn. In den loop dezer maand kwam ter reede van Batavia de van daar gezeilde brik *Leander*, kapt. Johnston, in hebbende eene zekere hoeveelheid lood uit die mijn, aan een der voornaamste Engelsche handelhuizen aldaar gekonsigneerd, en van dien kapitein vernam men, dat de nasporingen tot verkorting van den weg van die mijn naar de inschepingsplaats, zijnde Port Grey in de Champion Bay, tot de ontdekking van een, die slechts de helft der lengte heeft van den ouden, meer dan zestig Engelsche mijlen langen weg, geleid hebben, gaande de nieuwe als nu uit van Port Gregory, op 28° 10′ ZB. en 114° 20′ OL. Greenwich.

Terzelfder gelegenheid is op dezelfde breedte en lengte eene natuurlijke zoutpan ontdekt, die op de voor ons liggende kaart Zout-Moeras genaamd wordt.

Hare ligging is vlak aan strand, zijnde zij slechts door eene smalle strook hoog land van de zee gescheiden, waarin zich eene opening bevindt, waardoor in den winter het zeewater door de zware winden met zoo veel geweld naar binnen wordt gedreven, dat het niet dan langzaam en zelfs niet geheel en al kan terugvloeijen, ten gevolge waarvan in den zomer het achterblijvende door de zonnehitte wordt uitgedampt en een zout oplevert, zoo schitterend wit en zuiver, als de beste raffinaderijen het wel niet kunnen voortbrengen. Wij mogten in dat Handelhuis een staaltje daarvan zien en het wekte onze bewondering op, hoe vaak de natuur in de menschelijke behoeften voorziet, zonder dat daarvan echter gebruik wordt gemaakt.

De lengte van dat zout-moeras zal nagenoeg 12 en de breedte 2 en 3 Duitsche mijlen bedragen. In den zomer valt het geheel droog, levert dan aan het oog een uitgestrekt wit veld op, als ware het met sneeuw bedekt, en de overvloed van zout is zoodanig, dat honderde schepen het in geen jaren tijds zullen kunnen weghalen.

Men verzekert ook, dat dat gedeelte van den grond der westkust van Australië, waarvan hier sprake is, goud, tin, steenkolen en andere delfstoffen oplevert, slechts wachtende op de hand, die de ontginning wil beproeven.

Wij vernemen ook, dat dergelijke natuurlijke zoutpannen in onze Indische bezittingen gevonden worden, onder anderen op het eiland Rote in de Timoresche zee, gelijk ook in de bogt van Tomini (Celebes) twee uren bewesten Poguat, welke mede eene zeer groote uitgestrektheid moet hebben en een zuiver wit glanzig zout oplevert.

PARAMARIBO, 21 Aug. Den 14 dezer is op onze rivier gearriveerd, het Portugeesch schoenerschip *Maravitha*, kapitein Conde, met 124 landverhuizers van Madeira aan boord en bestemd naar Britsch Guyana. Wegens het woeden der gele koorts te Demerary, achtten echter de gezagvoerder van het schip en de supercarga, de heer J. J. Terras, het raadzamer, om deze emigranten zoo mogelijk in onze kolonie te plaatsen. Zij konden het niet van zich verkrijgen, om deze aan hunne zorg toevertrouwde menschen zoo goed als een wissen dood te gemoet te doen gaan. Zij mogten in dit opzigt van ons bestuur alle bereidwilligheid ondervinden, met dat gevolg, dat deze landverhuizers reeds na verloop van zeer korten tijd, door eenige eigenaren van plantagien in dienst werden genomen. Dit heeft den super-carga aanleiding gegeven tot het aanbod om, bij genoegzame inschrijving en goeden waarborg, eenige duizende emigranten in onze kolonie te brengen. Het is zeer te betreuren, dat dit voorstel voor het oogenblik schipbreuk zal moeten lijden op de afwezigheid van de voornaamste bezitters van plantagien, waardoor wij het treurige vooruitzigt zullen hebben, van eene vrije, nijvere, landbouwende klasse van menschen, waaraan onze kolonie zoo zeer behoefte heeft, te moeten missen.

Van de 124 met het bovengemelde schip aangekomen landverhuizers, zijn 97 naar drie verschillende plantagiën vertrokken. Naar men verneemt, zijn zij zeer met deze landstreek ingenomen, en hebben zij in geen geringe mate hunne verwondering te kennen gegeven over de verbazende groeikracht in dit gewest.

Het verdiend opmerking, dat het schoenerschip *Maravitha*, dat slechts 52 lasten meet, behalve de passagiers en bemanning, in het geheel 130 personen, nog eene lading aardappelen en ajuin had ingenomen. Het heeft nog al verwondering gebaard, dat, terwijl tegenwoordig in Europa zooveel maatregelen worden genomen, om het vervoer van een groot aantal landverhuizers op een en hetzelfde schip tegen te gaan, een overvoer als deze, die maar al te zeer aan de opeenpakking der slavenhalers herinnert, heeft kunnen plaats hebben.

Aanstaande Dingsdag begeeft zich onze gouverneur met Z. M. stoomschip *Sindoro* naar het distrikt Coronie, waaruit in de laatste dagen een aanmerkelijk aantal slaven waren gevlugt; en naar de Marowijne, waar zich Duitsche emigranten hebben gevestigd.

Gisteren is voor het eerst op onze kust verschenen een schroefstoomboot, zijnde de Fransche brik *Marceau*,

onder bevel van den kapitein du Puys. Men wil weten, dat het twee jaren in de West-Indië zal blijven, tot het verrigten der maildienst.

Bij koninklijk besluit van 17 September jl. is, op de voordragt van den minister van binnenlandsche zaken, de bij koninklijk besluit van 9 Oktober 1850 benoemde kommissie tot nader onderzoek ten aanzien van de doelmatigheid en uitvoerbaarheid der indijking en droogmaking van de Lauwerzee, ontbonden en zijn mitsdien de leden dier kommissie eervol ontslagen, onder dankbetuiging voor hunne bewezene diensten.

Bij de plaatselijke kommissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven op 21 Sept.: 51 cholera-lijders, 10 hersteld en 24 overleden.

In den nacht van 11 op 12 dezer is op de sterrenwacht te Berlijn, door den heer Bruhns, weder eene nieuwe komeet ontdekt. Zij staat in het sterrenbeeld van den Lijnx, niet ver van dat van den grooten beer, heeft een tamelijk helder licht en neemt hare rigting zuidoostwaarts.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Donderdag 22 September.

In deze zitting is ingekomen eene missive van den minister van Binnenlandsche Zaken, met een afschrift van het koninklijk besluit waarbij de heer Boreel van Hogelanden tot Voorzitter der Tweede Kamer benoemd is. — Voor kennisgeving aangenomen.

Van den heer van der Lek de Clercq, als lid der Kamer herkozen, zijn als zoodanig de geloofsbrieven ingekomen.

Door den Voorzitter wordt eene Kommissie benoemd, bestaande uit de heeren: van Eysinga, Tonckens en van den Dries, ten einde zich met het onderzoek der stukken bezig te houden en in de eerstvolgende vergadering verslag uit te brengen.

Aan de orde is de benoeming van twee leden der huishoudelijke kommissie.

Tot stemopnemers worden door den voorzitter aangewezen de heeren Lotsy, van Wessem, Paspoort van Grijpskerke en van Goltstein van Oldenaller.

De uitslag is, dat voor het eerste lid zijn uitgebragt 15 stemmen op den heer van Aylva van Pallandt en 6 op den heer Blankenheim, zoodat benoemd is de heer van Aylva van Pallandt.

Voor het tweede lid worden uitgebragt op den heer Blankenheim 20 stemmen en op den heer Insinger 1 stem, zoodat de heer Blankenheim tot tweede lid is benoemd.

De kommissie van stemopneming wordt voor de door haar volbragte taak bedankt.

De Voorzitter geeft kennis, dat de kommissie voor de verzoekschriften tot haren voorzitter heeft gekozen den heer Lotsy.

Door die kommissie wordt, bij monde van den heer Lotsy, rapport uitgebragt op een adres betrekkelijk het (reeds aangenomen) wets-ontwerp tot sluiting van het kanaal van St. Andries.

Daar de kennisneming der beschouwingen, in dit adres voorkomende, van nut kan zijn voor het vervolg, zoo konkludeert de kommissie tot nederlegging van het adres ter griffie.

Naar aanleiding van een rapport over een aantal adressen over de reeds aangenomene wet op de kerkgenootschappen, ontstaat eene uitvoerige diskussie, omdat de heer van Dam omtrent die adressen wenscht over te gaan tot de orde van den dag.

Eindelijk wordt met 19 tegen 2 stemmen besloten overeenkomstig de konklusie van het rapport der kommissie (ter griffie.)

De Voorzitter geeft kennis, dat de kommissie tot het ontwerpen van een adres van antwoord op de Troonrede dat antwoord nader heeft overwogen en vastgesteld. Hij stelt voor, het te doen drukken en ronddeelen, en de beraadslagingen te bepalen op aanst. Zaturdag ten 11 ure.

De heer van Swinderen stelt voor die diskussie op morgen te houden.

Dit voorstel ondersteund wordende, zoo wordt besloten morgen ten 11 ure aan te vangen over het Adres van antwoord.

Hierna wordt de Vergadering gesloten.

Het ontwerp van adres voor de Eerste Kamer luidt als volgt:

SIRE!

1. Met levendige belangstelling heeft de Eerste Kamer der Staten-Generaal, na een kort tijdsverloop, Uwe Majesteit andermaal zien verschijnen in het midden der vertegenwoordiging van het Nederlandsche volk, dat steeds van de hartelijkste genegenheid en gehechtheid aan zijnen Koning treffende blijken geeft.

2. Wij verblijden ons over het voortduren der goede verstandhouding van Uwe Regering met de overige Mogendheden, en schatten op hoogen prijs dat de uitbreiding van het vrije handelsverkeer ook door eene wijze staatkunde wordt bevorderd.

3. Het gunstig getuigenis door Uwe Majesteit bij vernieuwing afgelegd omtrent de zee- en landmagt, werd door ons met genoegen vernomen. Wij waarderen de ondersteuning door onze zeemagt aan de nationale scheepvaart en aan het onderhouden van belangrijke betrekkingen buiten 's lands verleend. Wij achten het, voor zoover de middelen het toelaten, met Uwe Majesteit wenschelijk, dat gepaste maatregelen worden genomen, om den graad van geoefendheid der landmagt te verhoogen.

4 Wij beseffen levendig dat de welvaart van het Vaderland in naauw verband staat met den voorspoed der kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen, en verheugen ons daarom te meer, dat haar toestand in 't algemeen gunstig mag worden genoemd. Onze wensch is, dat de rust in de binnenlanden van Sumatra niet verder gestoord en op Borneo hersteld zal worden, en dat de sporen der zware ramp, welke den Molukschen Archipel heeft getroffen, allengs moge worden uitgewischt.

5. Dankbaar erkennen wij met Uwe Majesteit de verschijnselen van welvaart, die zich in den huishoudelijken toestand van het Rijk voordoen. Eene afdoende verbetering van den staat onzer rivieren wordt door ons op hoogen prijs gesteld. Wij verblijden ons in de ontwikkeling van landbouw en nijverheid en in alles wat eene verbeterende en versnelde gemeenschap zoo binnen 's lands als met het buitenland kan bevorderen. Wij juichen den ondernemingsgeest der ingezetenen toe, die thans een meer dan gewoon voedsel vindt in den aanleg van nieuwe werken en in de gunstige uitkomsten, welke de reeds tot stand gebragte opleveren. Het zoo grootsche werk der volbragte droogmaking van het Haarlemmermeer wekt ook onze onverdeelde belangstelling. Wij hopen dat de maatregelen door de Regering ten aanzien van den invoer der eerste levensmiddelen genomen, zullen medewerken om overdreven duurte te verhoeden en wij vleijen ons dat de uitbreiding van handel, fabriekwezen, scheepvaart en scheepsbouw ook het hare zal toebrengen, om het volksbestaan te schragen en de volkswelvaart te verhoogen.

6. De gunstige staat, waarin de openbare geldmiddelen verkeeren, wordt door ons met voldoening waargenomen. Hebben onvoorziene omstandigheden de uitvoering der wet tot renteverminderiug belet, het zal ons hoogst aangenaam zijn nieuwe voorstellen tot verligting van den drukkenden rentelast te ontvangen.

7. Wij hechten groot gewigt aan het vertrouwen van Uwe Majesteit, dat deze zitting de gelegenheid zal schenken om belangrijke onderwerpen van wetgeving tot afdoening te brengen en herhalen onzen ernstigen wensch, dat de ontwerpen van wet, wier indiening de Grondwet voorschrijft, en die welke het belang des Vaderlands eischt, door Uwe Regering met onafgebroken zorg zullen worden voorbereid.

8. De Eerste Kamer gevoelt innig dat het welzijn van het dierbaar Vaderland in vele opzigten afhangt van hetgeen Uwe Majesteit in gemeen overleg met de Staten-Generaal ook in deze zitting zal besluiten. Moge de Allerhoogste tot dat gewenschte doel onze eendragtige pogingen leiden en zegenen!

Zitting van Vrijdag 23 September.

In deze zitting heeft de Voorzitter kennis gegeven, dat benoemd zijn tot leden der gemengde kommissie voor de stenographie de heeren van Rijckevorsel, 't Hooft en Bosch van Drakestein.

Namens de kommissie tot onderzoek der geloofsbrieven van den heer van der Lek de Clercq, is bij monde van den heer van Eijsinga, Overeenkomstig de konklusie van het rapport tot de toelating van dien heer besloten.

Daarna is aan de orde de beraadslaging over het adres van antwoord. De algemeene strekking wordt zonder deliberatie met algemeen goedgekeurd. Dit is evenzeer het geval met alle acht paragraphen van het adres, waarvan alleen § 5 aanleiding gaf tot eene opmerking van den heer Tonckens. In die § wordt toegejuicht hetgeen in de troonrede gezegd wordt omtrent den ondernemingsgeest der ingezetenen. Maar die troonrede behelst ook de zinsnede, dat daar waar het algemeen belang het vereischt, de inspanning der ingezetenen door bijdragen van het rijk wordt ondersteund. Op die uitdrukking vindt hij geen antwoord in het adres en toch zou hij ook daarop eene uitdrukking van goedkeuring hebben gewenscht. In zijne sectie heeft men daartegen eenige bezwaren geopperd, welker gegrondheid hij erkent en waarom hij dan ook geen amendement op de § zal voorstellen. Hij heeft niettemin deze gelegenheid willen te baat nemen, om hier openlijk te verklaren, dat hij met het meeste genoegen gezien heeft, dat de Regering op het voetspoor van hare voorgangster, de inspanning der ingezetenen door bijdragen van het rijk overal te ondersteunen. — Ten slotte is bij hoofdelijke stemming, het geheele adres met algemeene stemmen aangenomen en zal, den koning worden aangeboden door eene commissie bestaande uit den voorzitter de 4 leden der commissie van het adres en de heeren van den Dries en de heer van Steenwijk.

Niets meer aan de orde zijnde, is de vergadering tot nadere bijeenroeping gescheiden.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Donderdag, 22 September.

In deze zitting heeft de Kommissie, belast met het aanbieden aan den Koning van de lijst van drie kandidaten voor het voorzitterschap der Kamer gedurende de tegenwoordige zitting, bij monde van den heer Taets van Amerongen, haar verslag uitgebragt, waaruit blijkt, dat de Kommissie gisteren zich van hare taak gekweten heeft, en dat Z. M. heeft geantwoord, dat HD. zich onmiddellijk met het doen eener keuze zou bezig houden. — Aangenomen voor kennisgeving.

Is ingekomen een kon. besluit, houdende benoeming van Jhr. W. Boreel van Hogelanden tot voorzitter der Kamer gedurende de tegenwoordige zitting. — Aangenomen voor kennisgeving.

De tijdelijke voorzitter, de heer Luijben, wenscht den heer Boreel van Hogelanden van harte geluk met de herhaalde bewijzen van onderscheiding, die hem van wege deze vergadering en van den Koning hebben mogen te beurt vallen. Hij ruimt den nieuw benoemde gaarne den voorzittersstoel in, daar hij hem de beraadslagingen, ook gedurende de afgeloopene zitting, met veel beradenheid, bekwaamheid, kordaatheid en onpartijdigheid heeft zien leiden. Hij verzocht den benoemden voorzitter zijne plaats te willen innemen.

De heer Boreel van Hoogelanden aanvaart op nieuw het voorzitterschap der Kamer, met het houden der volgende aanspraak:

Mijne Heeren!

„Nog eenmaal heeft uwe keuze en de benoeming des konings, mij het voorzitterschap dezer aanzienlijke vergadering opgedragen. Vruchteloos zou ik trachten, naar waarheid uit te drukken, mijne diep gevoelde erkentelijkheid voor dit herhaald bewijs van vertrouwen en welwillendheid.

„Voor mij heeft het thans weder eene dubbele waarde, èn omdat mij alsnu de gelegenheid wordt geschonken, u mijn innigen dank te betuigen voor de ondersteuning en toegevenheid, die ik zoo onlangs nog op deze plaats van elk uwer ondervinden mogt, èn omdat ik meen, daarin een blijk van goedkeuring te mogen zien, over de leiding, die ik alstoen aan uwe gewigtige beraadslagingen gaf.

„Wie gevoelt het toch niet, M. H., dat ook ten aanzien van de vervulling der pligten van den Voorzitter dezer Vergadering verscheidenheid van inzigt moet bestaan; dat eenigen meer aan eene meer onbeperkte vrijheid van beraadslaging, anderen meer aan stipte handhaving van orde hechten. — En mogt ik dan ook, in de oogen van sommigen, ons reglement van orde soms wat streng hebben toegepast, ik deed zulks, en dit doel zult gij allen billijken, M. H., omdat ik er zoo hoogen prijs op stel, dat in onze vergadering die orde, die kalmte, die bezadigdheid bewaard blijven, die elders in parlementaire vergaderingen zoo vaak miskend werden, maar waaraan hier te lande zoo groote waarde gehecht wordt, en waarvan uwe laatste, zoo gewigtige beraadslagingen, in hooge mate, het keurmerk droegen.

„Op dien door mij gevolgden weg zal ik dan ook trachten met naauwgezetheid en onpartijdigheid voort te gaan, bij de gewigtige taak, die ons allen wacht. Wij mogten het toch uit 's Konings rede vernemen, dat belangrijke onderwerpen van wetgeving aan ons onderzoek zullen worden onderworpen. Daaraan zullen wij ons met ijver en onpartijdigheid toewijden. Daarbij moge zich dan verscheidenheid van inzigten en beginselen openbaren, maar, — en wij herhalen met vertrouwen 's Konings woorden, — één zal het doel zijn, waarnaar wij allen streven, en dat is het welzijn van het dierbare Vaderland. Dat doel, wij mogen het vertrouwen, zullen wij, onder den zegen des Allerhoogsten bereiken, indien wij met bezadigdheid en goede trouw, onzen landaard zoo eigen, en wars van dien geest van overdrijving, die elders zooveel onheil stichte, even naauwgezet handhaven de regten van de Kroon, als de grondwettige vrijheden der ingezetenen; even trouw waken voor de eer en waardigheid van den Staat, als voor de regten en belangen van elk onzer medeburgers.

„M. H. Dat dit onzer aller voornemen, onzer aller streven zij, dan kunnen onze beraadslagingen, door hoogere wijsheid bestuurd, weder rijk zijn in vruchten voor het vaderland.

„Mij is de eervolle taak opgedragen, die ook thans weder te leiden. Met nederig opzien op hoogeren bijstand, met inroeping van uwe, zoo dikwerf ondervonden ondersteuning en toegevendheid, verklaar ik het Voorzitterschap te aanvaarden.

Zijn ingekomen drie koninklijke boodschappen, ten geleide van even zoo vele wetsontwerpen, als: 1° tot bekrachtiging eener door den minister van koloniën en de Nederlandsche Handel-Maatschappij geslotene overeenkomst, ter vervanging van die van 2/3 Julij; 2° tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor de Lands-drukkerij voor 1854; en 3° nopens de inkwartiering en het onderhoud van het krijgsvolk, enz. Deze ontwerpen worden ter overweging verzonden aan de afdeelingen.

Tot de zamenstelling dier afdeelingen wordt thans overgegaan.

Door de afdeelingen zijn gekozen:

1°. Tot voorzitters, de heeren van Goltstein, Dirks, van Rappard, Godefroi en de Kempenaer;

2°. tot tweede voorzitters, de heeren Baud, Hoffman, Storm van 's Gravesande, Luijben en Gevers;

3°. tot leden der kommissie tot de verzoekschriften, de heeren Boeije, Donker, Hoekwater, van der Veen en van den Heuvel; en

4°. tot leden der kommissie tot het opstellen van een adres, in antwoord op de Troonrede, de heeren Schimmelpenninck van der Oije, Dirks, van Rappard, Godefroi en van Lennep. (Deze kommissie heeft dadelijk, na den afloop der zitting, hare werkzaamheden aangevangen.)

Daarna is de vergadering gescheiden, waarschijnlijk tot morgen, zullende de kommissie voor het adres alsdan, naar men verwacht, haar ontwerp in gereedheid hebben.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Sept. Koningin-Victoria heeft de lords Worcester en Bingham naar Rijssel afgevaardigd, ten einde er den Keizer namens haar te komplimenteren.

Met hetzelfde doel is namens den Koning van Belgie de prins van Chimay naar Rijssel vertrokken.

MADRID, 16 September. Het hof heeft heden avond ten 6 ure zijn plegtigen intogt in de hoofdstad gedaan. De heer Calderon de la Barca heeft bezit genomen van de portefeuille van buitenlandsche zaken.

— De ministerraad heeft zich heden op nieuw bezig gehouden met het vraagstuk betreffende de protestantsche begsaafplaatsen, en de voorstellen van Engeland op dit punt.

— De minister Lersundi heeft zijn ontslag aangeboden, dat door de Koningin werd aangenomen. Het nieuwe ministerie is aldus zamengesteld: minister-president, graaf San Luis; de Castro (gewezen president van de Kamer van Afgevaardigden onder het ministerie van generaal Narvaez), justitie; Rocatogores, marine; Domenech (gewezen minister van financiën onder het ministerie van van Olozaga) openbare werken en ad interim financiën; Blazer, oorlog; Collantes, openbare werken, en Pesse, binnenlandsche zaken.

ENGELAND.

LONDEN, 20 September. De cholera is te New-Castle van een meer kwaadaardig karakter dan in 1831—1832. In de eerste 14 dagen van 1831 maaide zij 61 personen weg. In denzelfde tijd heeft zij thans 214 menschen ten grave gesleept. Te Gateshead is het aantal sterfgevallen aan de ziekte almede zeer groot, namelijk 110 in de 14 dagen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 20 September. Men meldt uit Triëst,

Er zijn belangrijke tijdingen uit Konstantinopel ontvangen, loopende tot 12 dezer. Eene deputatie van de Ulemas, heeft zich namelijk bij den Sultan begeven en

hem als alternatief gesteld: dat hij òf aan Rusland den oorlog zal verklaren òf dat hij zal worden afgezet; men heeft hem tot den Beiram tijd gelaten om een bepaald besluit te nemen, welk feest op 13 dezer invalt. Men hoopte nog, dat de vredes-gezinden, door eene demonstratie van de Fransch-Engelsche vlooten en de afzetting van den minister van oorlog, versterking zouden ontvangen.

Omer Pacha bevindt zich te Varna.

BELGIE.

BRUSSEL, 21 Sept. Te Brugge zijn eenige opruijende geschriften aan geplakt en wel in de geringste buurten der stad.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	pCt.	22 SEPT. 4½ u. gebl.	23 SEPT.	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		62⅝	61⅛ a	61 5/16	
Dito Dito	3 »	75½	75 »	75 1/16	
Dito Dito	4 »	94¼	93⅞ »	93 13/16	93⅞
O. F. Leening 1844	4 »	94⅛	»		
Amortis. Syndic.	3½ »	93¾	»		
Handel-Maatschappij	4½ »	128½	»		
Aand. Rijn-Spoorweg.	» »		»		
Aand. Holl. S. M.			»		
Obligatien	» »		»		
BELGIE, Obligatien 1844	» »		»		
Cert. bij de Belg. Bank.	2½ »		»		
Dito bij Rotsch. en Volksv	» »	52	»		
FRANKRIJK, Obligatien.	3 »	72½	»		
SPANJE Nieuwe	1 »	22 5/16	22 3/16 »	22¼	22¼
Dito	3 »	46¾	»		
Dito Binnenl. à 6/m.	» »	42¼	42 1/16 »	42 3/16	42 3/16
Coup. Bewijzen.		5¾	5 11/16 »		
Amortisable Schuld	»	5 1/16	5 »		
PORTUGAL te Londen	5 »	39 1/16	38 13/16 »	38 15/16	38⅞
Dito uitgestelde	»	17	16¾ »		
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	108	108 »		
Dito dito 1828 en 1829	» »	107⅝	»		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	98½	»		
Dito	4½ »		»		
Dito bij *Hope*	4 »	92¾	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	91½	»		
Dito bij id. 5de Serie	4 »		»		
Cert. te Hamburg	5 »		»		
Inschrijving in Assignat.	6 »		»		
Cert. van dito	» »	74⅝	74¼ »	74⅜	
POLEN, Certifikaten	4 »	85¼	»		
Dito Aand. à fl. 500		160¼	160½ »		
Dito met Lot. » 300			»		
AMERIKA, Bank-Actiën		4½	4 9/16 »		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 /			»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	80⅞	80 7/16 »	80⅝	
Dito 1852	» »		»		
Dito 1847	2½ »	41 13/16	41½ »	41 9/16	
Dito 1834	2½ »	41¾	41½ »	41 [illegible]/16	
Dito 1849	5 »	93⅞	93⅛ »		
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	» »		»		
Dito	4 »		»		
Letter B	5 »	93⅞	93⅛ »		
Aand. met Loting fl. 500	. *f*		»		
Nieuwe dito » 250	. »		»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.			»		
BRAZILIE te Londen 1824	5 »		97¼ »		
Dito Leening 1843	5 »		»		
PERU	4½ »	74¼	72¾ »	73½	73
MEXICO Nieuwe	3 »	24 3/16	24 »	24 1/16	
VENEZUELA à £ 100	3½ »		»		
GRENADA à £ 100	2 »		»		
Dito Uitgestelde		9 3/16	8⅞ »	8 11/16	
ECUADOR à £ 100					

Mexiko onbepaalde 23⅝, 11/16.

Eenige verkooporders, welke heden zoo in Binnenl. als Buitenl. effekten geëffektueerd werden, veroorzaakten in beider soorten op nieuw eene achteruitgang van min of meer ¼ pCt.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ 3 pCt.

Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56 3/16	Livorno	2/m.	*f* 39½
»	zigt	» 56 7/16	Napels	»	» 81½
Bordeaux	2/m.	» 55⅞	Petersburg	»	» 1.88
»	½/m.	» 56	Weenen	6/w.	» 32
Madrid	3/m.	» 244	Augsburg		» 98⅞
Cadix	»	» 244	Frankfort		» 98½
Seville	»	» 241	Hamburg	2/m.	» 35¼
Bilbao		» 242	»	zigt	» 35⅝
Lissabon		» 41¾	Londen	2/m.	» 11,67½
Porto	»	» 41¼	»	zigt	» 11,77½
Genua	2/m.	» 46	Rotterdam		» [illegible]

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 22 Sept. Belg. leen. 2½ pc. 54⅞, 1840/1842, 4½ pc. 97, 1852, —; Spanje 1—3 pc. 23¼; Binnenl. 3 pc. 42 3/16 Rossen [illegible] —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. 84¼.

PARIJS, [illegible] Fransche 3 pc. 76.85; 4½ pc. 101.80; Spanje 3 pc. [illegible]; id. 1 pc. 22¼; Russen 4½ pc. 11; Met. 5 pCt. 87 [illegible]

LONDEN, 22 Sept. Consolidated 94⅛ a —; op tijd 94⅛ a —; Braz. 100 a 102; 1829/39 100 a 102; 1843 97½ a 98½; Den. 3 pc. 82 a 84; 5 pc. 104 a 106; [illegible] 21½ a 22; Uitgest. 9 a 9¼; Mexiko Nieuwe [illegible] Peru 4½ pc. N. 74 a 76; Uitgest. 53 a 55; Russ. [illegible] 113 a 115; (N.) 4½ pc. 99½ a 100; Portugal 5 pc. [illegible] 4 pc. 43½ a 44; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 22½ a — [illegible] 46¾; Coup. cert. 5⅝ a 5¾; Passive 5 a 5¼; Holl. [illegible] a —; id. 4 pc. 97½ a —; Venez. 36 a 38; Uitg. 14 a [illegible] Wissel op Amsterdam *f* —.—; Grieken 1824 — a —; 1825 —.

WEENEN, 22 Sept. Met. 5 pc. 93⅛; Bank-Aktien 1348; Loten fl. 250 —; Wissel op Londen 10.42; Zilver 10.

BERLIJN, 21 Sept. Schuldbr. 3½ pc. 92¼; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 96¼; Pools. 4 pc. 90; Loten fl. 500 89½. Oost. Met. 5 pc. 86¼; Amsterdam zigt 142½, id. 2/m. 141⅝.

HAMBURG, 21 Sept. Rusl. Cert. 104½; Oostenrijk Met. 5 pc. 93; Spanje 1—3 pc. 21½; Binnenl 3 pCt. 39½.

FRANKFORT, 22 Sept. Met. 5 pCt. 85⅜; W. Bank-Aktiën 1460; W. Loten fl. 250, —; Spanje 1 pCt. 22⅛, id. 3 pCt. 42½; Wissel op Weenen 108½.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

ROTTERDAM, 22 Sept. Tarwe. 164/2 ℔ n. Hooglands. Kleefsche *f* 435; 160/2 ℔ dito dito *f* 428; 160/2 ℔ oude dito *f* 428; 162/2 ℔ nieuwe Bovenl. Ris *f* 430; 157/2 ℔ Odessa *f* 373. — Rogge. 142/2 ℔ nieuwe Archangel *f* 250; 146/2 ℔ Odessa *f* 260.

SCHIEDAM, 23 Sept. Rogge. Verkocht. 148/2 ℔ Windau *f* 303 kont.; 142/2 ℔ St. Petersburg *f* 247 6/w. — Gerst. 130/2 ℔ Libau *f* 243 kont.; 129/2 ℔ Koersche *f* 240 6/w. — Moutwijn *f* 23,—; Jenever *f* 27,50; Amst. Proef *f* 28,75, per Ned. vat zonder fust, zonder belasting.

DELFT, 12 Sept. Boter: eerste kwaliteit *f* 52 a 54; tweede *f* 48 a 50.

AMSTERDAM, 23 Sept. Tarwe *f* 5 hooger met goeden handel, verkocht: 127 ℔ witb. Pools. *f* 420; 128, 130 ℔ b. dito *f* 420, *f* 430; 131 ℔ Snstocker *f* 418; 125, 127 ℔ Norder *f* 375, *f* 385; 124 ℔ Gron. *f* 373; 123 ℔ Vriess. *f* 355.

Rogge tot ruim vorige prijzen, bij partijen verkocht: 116 ℔ o. Gedr. *f* 239; 119 ℔ Odessa *f* 247; 123 ℔ Pruiss. *f* 262; 120 ℔ Sandomir *f* 244; 121 ℔ Pruiss. *f* 254.

Garst zonder handel.

Haver hooger verkocht: 90 ℔ o. Fijne *f* 144; 78 ℔ o. Voer *f* 128.

Op 9 vaten Olie in Sept. ek. 72, Oct. 72½ £. *Raapolie* op 6/w. *f* 40¼, Vliegend *f* 39; 1°. Mei ek. *f* 41, 40¾; Oct. *f* 39, 38¾; Nov. *f* 40, 39¾; Dec. *f* 40½, ¼. *Lijnolie* op 6/w. *f* 31¾; Vliegend *f* 30¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 39¾; Vliegend *f* 38¾.

ANTWERPEN, 22 Sept. *Graanmarkt*. De markt is op het zelfde standpunt gebleven, met eenige zaken in Tarwe.

Suiker. *Ruwe*. Gerealizeerd ongeveer 1000 zak Fernambuk.

LONDEN, 21 Sept. *Suiker*. *Vreemde*. Bij onderhandsch kontrakt zijn tamelijk vele zaken tot vollen prijzen in geacquitteerde partijen gedaan.

Koffij. Schoon voor Ceylon Plantage slechts tamelijk vraag is, zijn de prijzen niet veranderd. Natif weinig vraag, maar houdt zich stijf van 47 s. 6 d. tot 48 s. 6 d.

Rijst. Met meer vraag en bij onderhandsch kontrakt hooger prijzen besteed.

Talk. 1 s hooger; Y C in loco 55 s.

Graanmarkt. De markt tamelijk voorzien. De houders van Tarwe waren vasthoudend en de prijzen van Maandag bleven vast.

LIVERPOOL, 21 Sept. *Katoen*. Loome markt, met eenige zijn weinig prijzen [illegible]

BORDEAUX, 19 Sept. *Voorloop*. 7 fr. minder tot 173 fr. disponibel.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 26,92½ a —	Pruissische	*f* 34¼ a —
Napelsche	- 25,40 „ —	Spaansche	- 2,45 „ —
Div. in £St.	- 11,70 „ —	Hamb. Russ.	- 37¼ „ —
Eng. Russen	- 12,20 „ —	Russ. in Z. R.	- 37 7/16 „ —
Fransche	- 56⅛ „ —	„ Pap. „	- 10⅝ „ —
Belgische	- 56¼ „ —	Pools. in Fl.	28⅛ „ —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,80 a 9,90
Oude Gerande Dukaten	» 5,60 » 5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,75 » 11,85
» Pistolen	» 9,65 » 9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,40 » 9,50

Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn 11 à 11½ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters	per Stuk *f* 2,55 à 2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,35 » 2,37
Brabandsche Kroonen	» 2,65 » 2,70
Fransche	» 2,70 » 2,75
Pruissische Daalders	» 1,74 » 1,77
Zilver 1000 à 980	*f* —,— à —,—
» 900 à 700	» 104,50 » 105,—

SCHEEPSTIJDINGEN.

LONDEN, 21 September. Het schip Jan Hendrik, kapt. de Jong, van Banjoewangie naar Amsterdam, alhier met schade binnengeloopen, is den 19den dezer nagezien en bevonden, dat onderscheidene buikstukken gebroken en de spanten ontzet waren, die vernieuwd moeten worden.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 22 Sept. F. J. Taylor, Laine, Bahia, laatst van Falmouth.

HELVOET, 22 Sept. A. Parodi, Speranza, Ismael.

UITGEZEILD:

HELVOET, 22 Sept. G. H. Strating, Jantina, Riga. — A. H. Oldenburger, Alida, Oostzee.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 23 September in lading naar

Keulen	H. Berns, Coln N°. 1.
	J. Noll, Catharina.
[illegible], Main	A. Hartman, Ludwigshaven N°. 6.
Duisburg	J. Kamp, Vlijt en Hoop.
Urdingen & Ruhort	D. Jansen, vrouw Maria.
Mainz	F. Bouman, Mainz N°. 1.
Heilbron	G. C. Smith, Clio.
Weesel	J. Beijer, Jonge Wilhelmina.
Manheim	P. Klasman, de Rijn.

AMSTERDAM, 23 Sept. vertrokken:

Dusseldorp & Neus G. Brugman, Niederrein N°. 3.

Rijnhoogte. KEULEN 21 Sept. 7 vt. 6 dm.

PUBLIEKE VERKOOPING VAN HUIZEN IN HET O. Z. HEEREN-LOGEMENT.

Op Maandag 26 September, 's avonds ten vijf ure.

N° 1. Een Huis en Erve, Oude Schans, NN 295.
2. Een dito, Schipperstraat, U 162.
3. Een dito, Boerensteeg, K 103.
4. Een Huis, Achterhuis en Erve, Nieuwmarkt, O 376.
5. Een Huis en Erve, Weesperplein, W 182.
6. Een dito, naast Perceel N° 5, W 183.
7. Twee Huizen en Erven, Zeedijk, M 12.
8. Een Huis, Achterhuis en Erve, Boomstraat, PP 550.
9. Een Huis en Erve, tweede Egelantierdwarsstraat, NN 444.
10. Een dito, Raamgracht, C 140.
11. Een dito, naast Perceel N° 10, C 141 } te zamen in slag.
12. Een dito, als voren, C 143.
13. Een Huis en Erve, Leidsche Straat, CC 23. } te zamen
14. Een dito, Prinsengracht, belend Perc. N° 13, CC 503. } in slag.
15. Een Huis, Tuin en Erve, Noorderstraat, AA 440.
16. Een Huis, Achterhuis en Erve, Vinkenstraat, UU 463 en 464.
17. Een Huis en Erve, Lindenstraat, PP 711.
18. Een dito, Brouwersgracht, UU 764.
19. Eene Stal en Erve, Kromme Tuinstraat, OO 516.
20. Een Huis, Achterhuis en Erve, Heerenstraat, RR 233.
21. De helft in een Huis, Tuin en Erve, Kerkstraat, BB 601.
22. Een Huis, Tuin en Erve, Keizersgracht, W 423.
23. Een Huis, Achterhuis en Erve, Begijnhofsteeg, E 281.
24. Een dito, Bloemstraat, DD 120 en 119.
25. Een dito, Tigchelstraat, PP 285 en 234.
26. Een Huis en Erve, Anjelierstraat, OO 280.
27. Drie Huizen en Erven, Laurierstraat, FF 120 a 122.

ADVERTENTIEN.

(3295) Het behaagde den Alwijzen op heden, mijne dierbare Echtgenoote CORNELIA, JOHANNA, MAGDALENA NOLET, na eene kortstondige doch hevige ongesteldheid, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden, in den leeftijd van 48½ Jaar van mijne zijde weg te nemen, mij nalatende drie kinderen, welke nog zoozeer hare moederlijke zorg behoefden.

W. A. VAN DER BURG.

SCHIEDAM, 19 September 1853.

Algemeene kennisgeving.

(3297) Na eene hevige ziekte, die in den aanvang veel hoop op herstel gaf, overleed heden, diep betreurd door mij en zijne betrekkingen, na tijdig van de laatste H. H. Sacramenten te zijn voorzien, mijn waarde Echtgenoot HERMANUS BOSCH, in den ouderdom van 76 jaren, na eene genoegelijke Echtvereeniging van 45 jaren.

AMSTERDAM, 20 September 1853. H. M. WIEDENBRUGGE, Wed. H. BOSCH.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn een voortreffelijk middel in gevallen van leverkwaal en gebrek aan spijsverteering.*

De heer Wilson welke kortelings is teruggekomen uit Bengalen, waar hij gedurende onderscheidene jaren in dienst der Oost-Indische Kompagnie was geweest, vervoegde zich onlangs ten huize van den professor Holloway en betuigde hem zijne volmaakte tevredenheid over de goede uitwerking zijner onvergelijkelijke pillen. Sedert jaren had hij aan leverziekte en gebrek aan spijsvertering geleden, welke laatstgenoemde ongesteldheid zoo sterk was, dat hij maanden lang niets dan [illegible] spijzen kon gebruiken; geene andere middelen baatten hem, dan de pillen van Holloway, door welker gebruik hij thans volmaakt weder hersteld is.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23,50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3,30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. [illegible], Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. [illegible] te *Utrecht*, en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.*

(3053)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever